

सुस्वागतम्

मा.मंत्री समिती
बैठक
2012-13

साखर आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

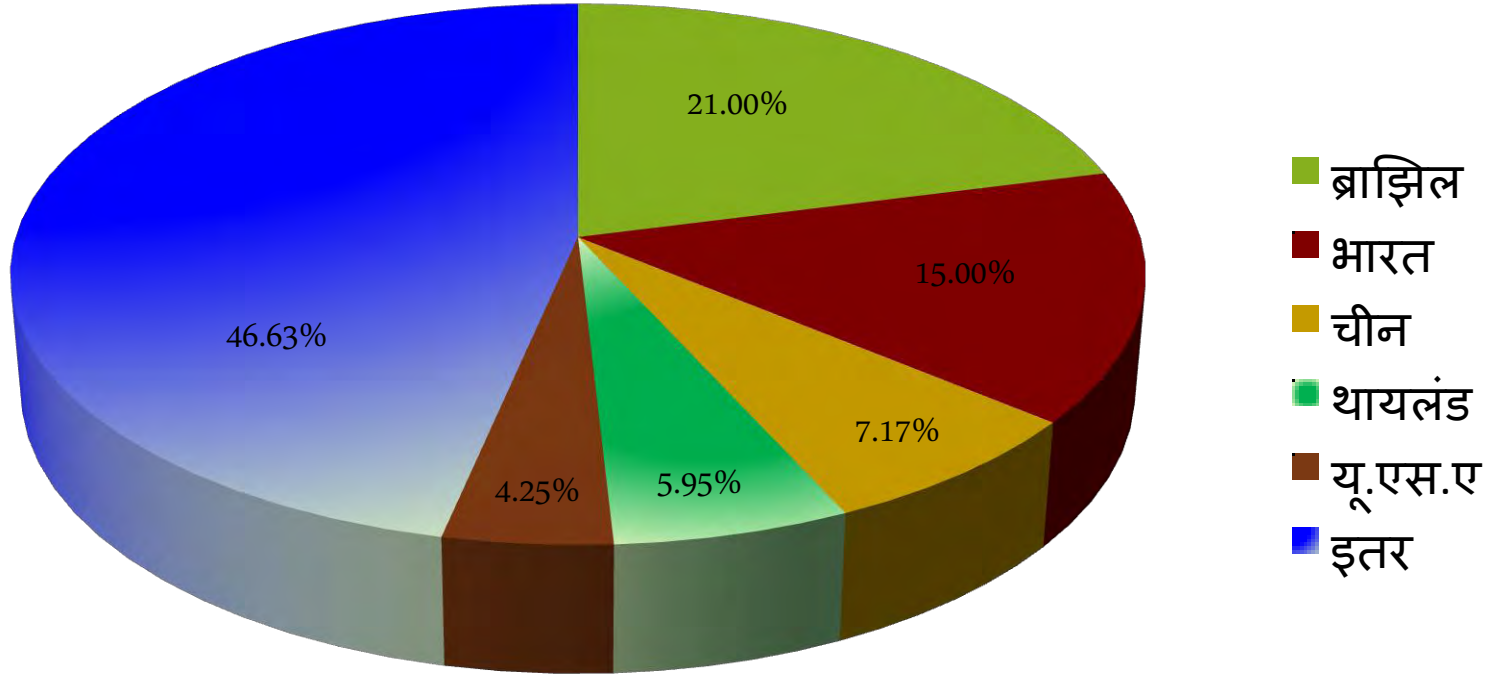

**सन 2011-12 मधील ऊस गाळपाचा आढावा
आणि
सन 2012-13 मधील ऊस गाळप हंगामाचे धोरण**

जगातील साखर उत्पादन करणारे प्रमुख देश

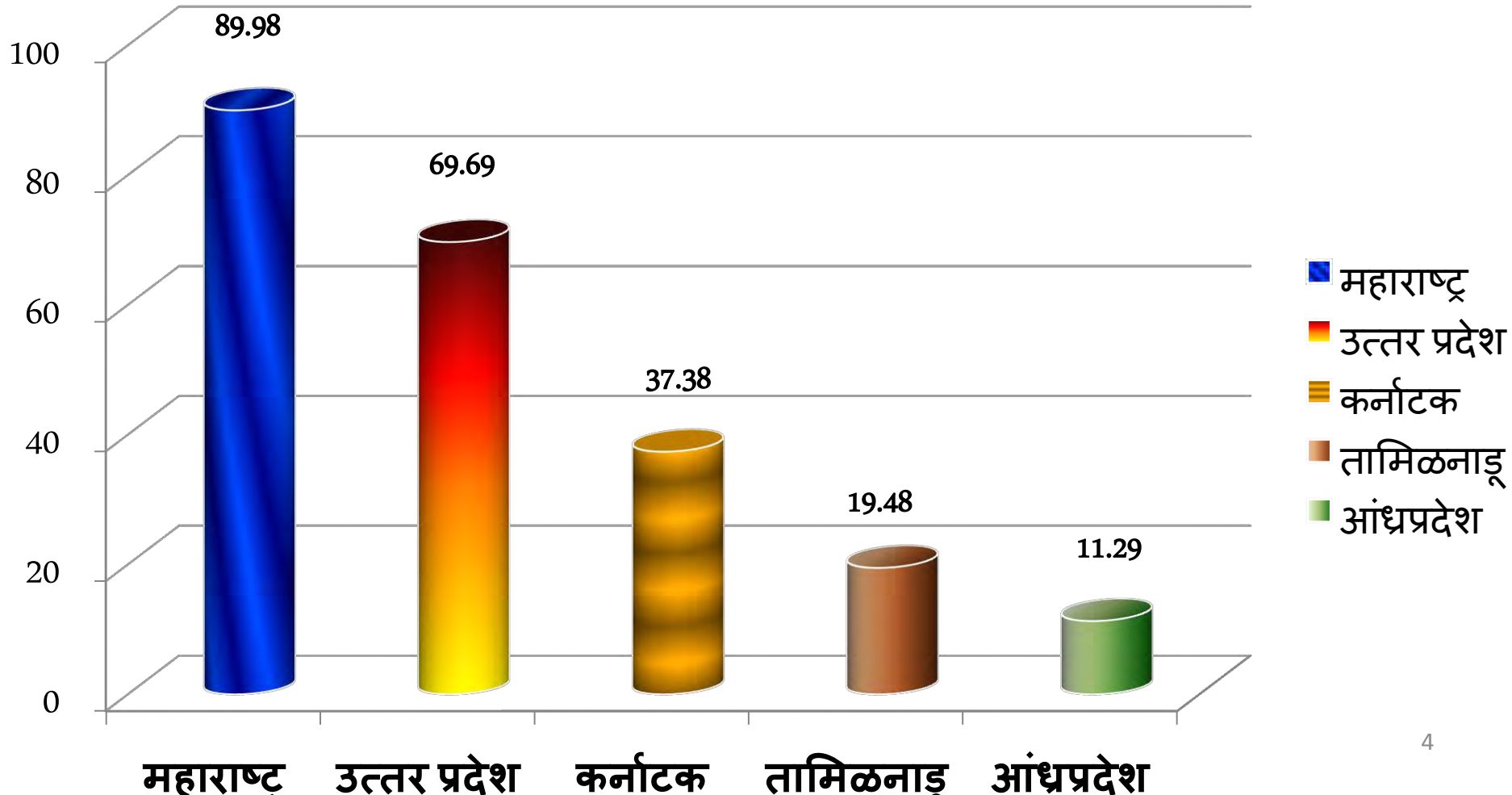

साखर उत्पादन टक्केवारी (%)

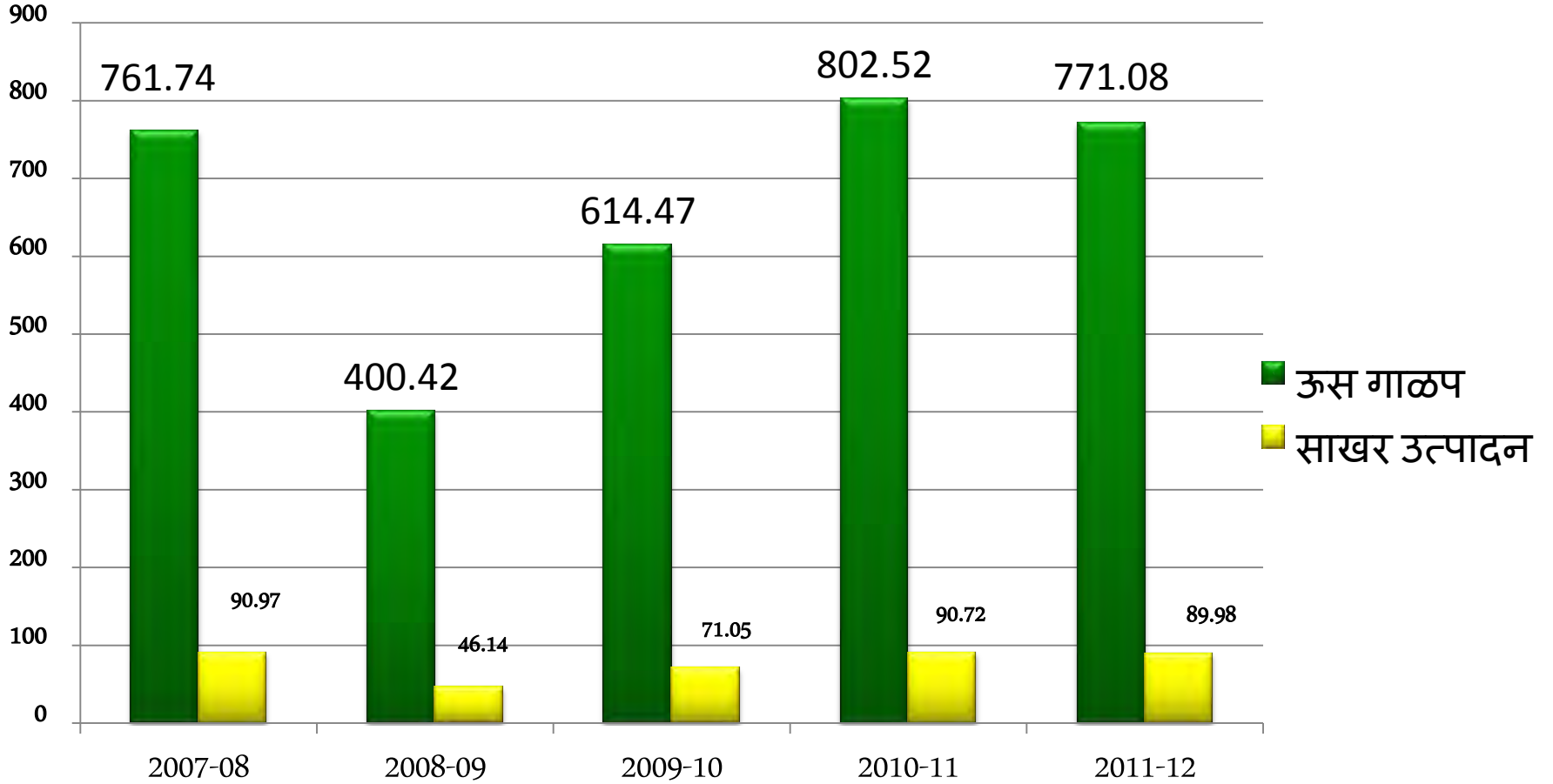

देशातील सर्वोच्च साखर उत्पादन करणारी प्रमुख 5 राज्ये

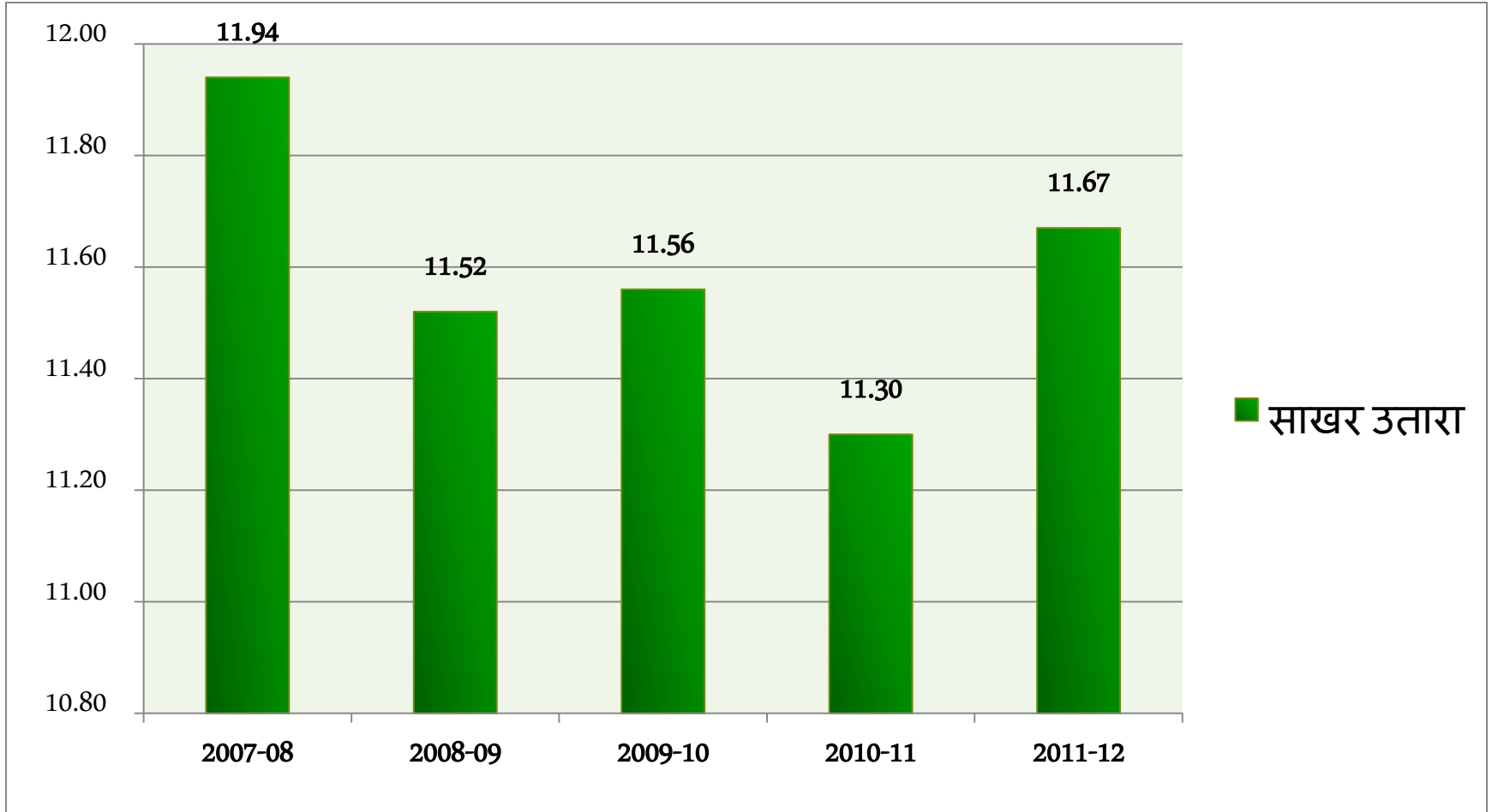
हंगाम 2011-12 साखर उत्पादन (लाख मे. टन)

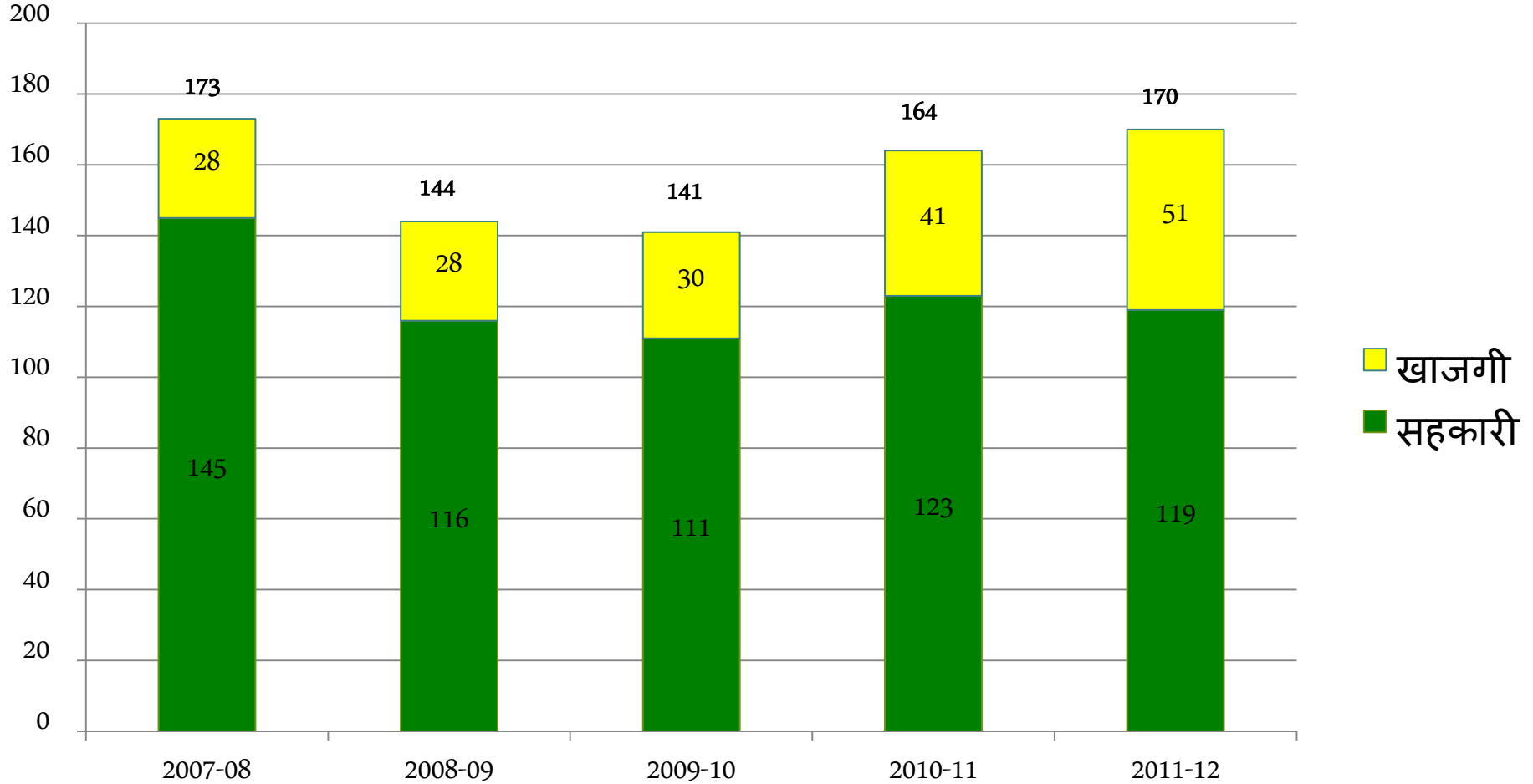
राज्यातील 5 वर्षातील ऊस गाळप व साखर उत्पादन (लाख मे.टन)

राज्यातील 5 वर्षातील साखर उतारा (%)

राज्यातील 5 वर्षातील ऊस गाळप घेतलेले कारखाने

विविध विभागातील ऊस गाळप, साखर उत्पादन व साखर उतारा हंगाम 2011-12

विभाग	हंगाम घेतलेले कारखाने			ऊस गाळप (ला.मे.ट)	साखर उत्पादन (ला.मे.ट)	साखर उतारा (%)
	सहकारी	खाजगी	एकूण			
कोल्हापूर	28	4	32	168.71	21.15	12.54
पुणे	34	16	50	300.04	34.84	11.61
अ.नगर	20	9	29	126.16	14.06	11.15
औ.बाद	17	5	22	59.09	6.39	10.82
नांदेड	18	13	31	108.24	12.64	11.68
अमरावती	2	1	3	4.88	0.52	10.55
नागपूर	0	3	3	3.96	0.38	9.49
एकूण	119	51	170	771.08	89.98	11.67

मागील पाच वर्षातील अंदाजित व प्रत्यक्ष गाळप (लाख मे. टन)

गाळप हंगाम	प्राथमिक अंदाज	सुधारीत अंदाज	प्रत्यक्ष ऊस गाळप
2007-08	844.00	765.00	761.74
2008-09	529.00	410.00	400.42
2009-10	458.00	545.00	614.47
2010-11	752.00	810.00	802.52
2011-12	825.00	783.00	771.08

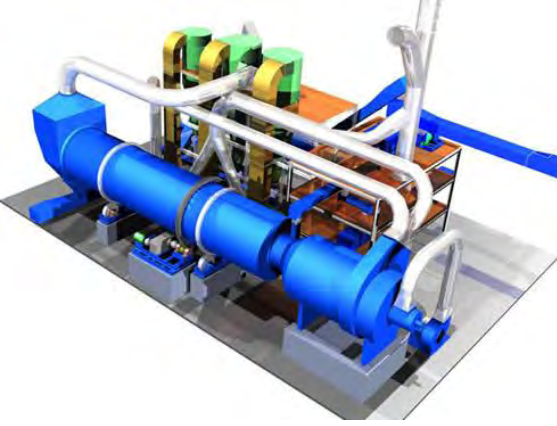
नोंदणीकृत साखर कारखाने वर्ष 2011-12

नोंदणी झालेले एकूण सहकारी साखर कारखाने	<u>202</u>
उभारणीपूर्वी अवसायनात घेतलेले कारखाने	<u>3</u>
पाईपलाईन मधून वगळलेले कारखाने	<u>22</u>
उभारणी अंतर्गत असलेले कारखाने	<u>9</u>
उभारणी पूर्ण झालेले सहकारी कारखाने	<u>168</u> (खाजगीत हस्तांतरीत 9)
एकूण खाजगी कारखाने	<u>61</u>

सहकारी दोन (बाणगंगा व भाऊसाहेब बिराजदार, उस्मानाबाद) तर खाजगी पाच नविन कारखाने (विजय शुगर, मातोश्री लक्ष्मी शुगर, महाराष्ट्र शेतकरी, जयलक्ष्मी शुगर, आयर्न शुगर.) येत्या हंगामात गाळपाखाली येतील असा अंदाज आहे.

उपपदार्थ

प्रकल्प		संख्या	क्षमता (कोटी लि./ वर्ष)
आसवनी	सहकारी	68	80.65
	खाजगी	22	25.05
	स्टँड अलोन युनिट	09	13.80
	एकूण	99	119.50
इथेनॉल	सहकारी	31	32.16
	खाजगी	16	21.06
	स्टँड अलोन युनिट	44	47.02
	एकूण	91	100.24

- सन 2011-12 मध्ये इथेनॉल पुरविण्यासाठी ऑइल कंपन्यांची मागणी - 103 कोटी लिटर्स
- त्यापैकी महाराष्ट्रासाठी प्राप्त कोटा - 14.76 कोटी लिटर्स
- करार केलेले कारखाने (सहकारी 22, खाजगी 6) - 28
- कराराप्रमाणे पुरवठा करावयाचे इथेनॉल - 5.91 कोटी लिटर्स
- दि. 31-07-2012 अखेर पुरवठा - 4.99 कोटी लिटर्स

सहवीज निर्मिती प्रकल्प

➤ राज्यातील एकूण सहवीज प्रकल्प (सहकारी व खाजगी)

72 (1337.3 मे. वॅट)

➤ मंजूरी दिलेले एकूण सहकारी सहवीज निर्मिती प्रकल्प व स्थापित क्षमता -

60 (1117.9 मे. वॅट)

➤ प्रत्यक्ष कार्यान्वित प्रकल्प व क्षमता

37 (602.4 मे. वॅट)

○ बूट तत्वावरील

02 (30 मे. वॅट)

○ ऊर्जाकुर तत्वावरील

01 (36 मे. वॅट)

हंगाम 2011-12

➤ प्रत्यक्ष वीज निर्मिती

○ निर्यात वीज

○ कारखान्यासाठी वापर

186.25 कोटी युनिट्स

108.33 कोटी युनिट्स

77.92 कोटी युनिट्स

➤ उभारणीखालील सहकारी प्रकल्प व क्षमता

✓ बूट तत्वावरील

✓ ऊर्जाकुर तत्वावरील

21 (374.5 मे. वॅट)

02 (50 मे. वॅट)

01 (44 मे. वॅट)

➤ खाजगी साखर कारखान्यांचे सहवीज प्रकल्प व क्षमता

12 (219.4 मे. वॅट)

➤ शासनाचे 5% प्रमाणे दिलेले भाग भांडवल - कारखाने 35 , रु.108.83 कोटी

सहवीज निर्मिती प्रकल्प

□ सहवीज प्रकल्प उभारणीसाठी मंजूरी दिलेल्या खर्चाची

एकुण रक्कम 4878.71 कोटी

□ सहवीज प्रकल्पावरील खर्च 3868.91 कोटी

□ विस्तारीकरण/आधुनिकीकरण खर्च 1009.80 कोटी

□ सहवीज निर्मिती प्रकल्पाशी अनुषंगिक गाळप

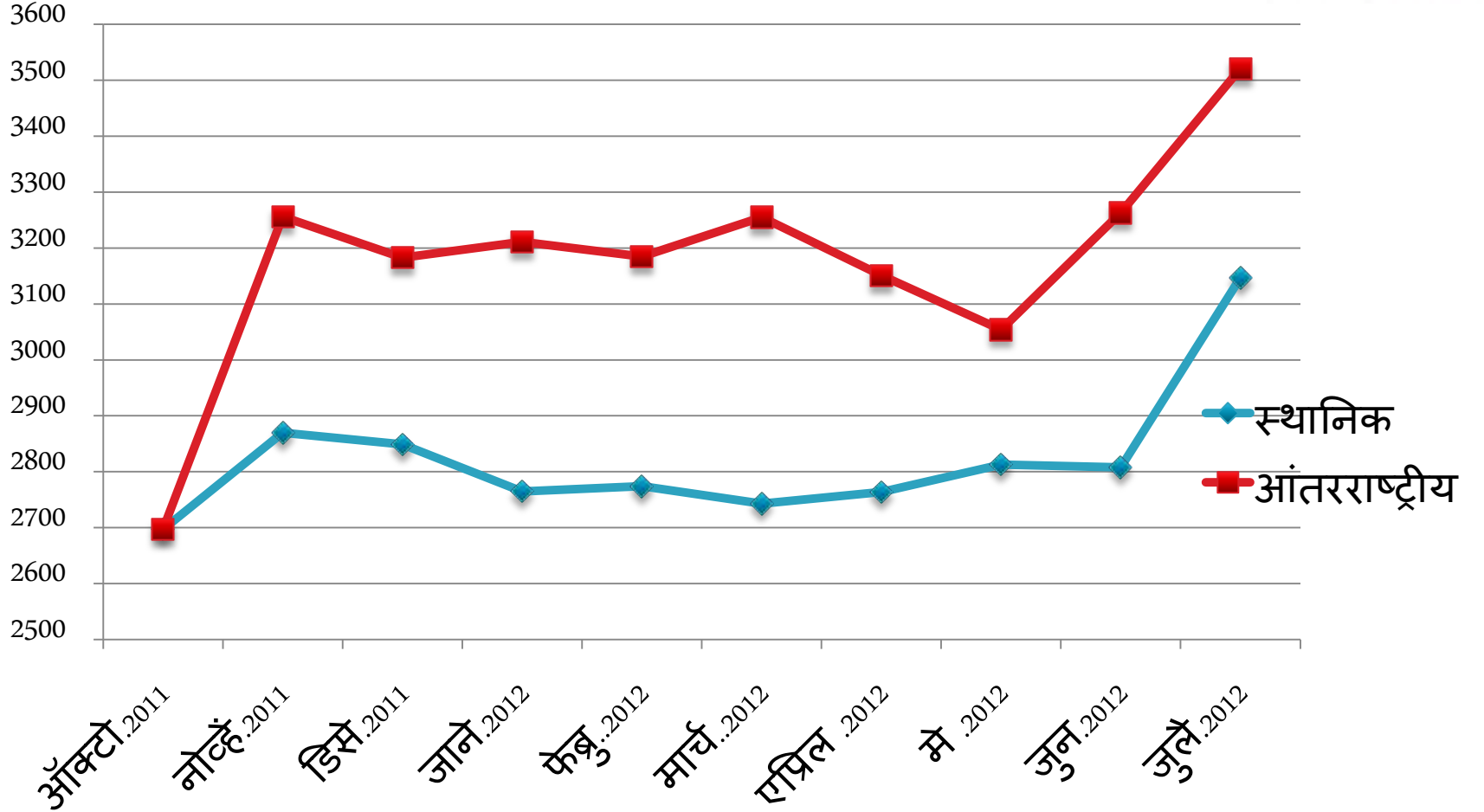
क्षमतेमध्ये झालेले विस्तारीकरण 57350 टीसीडी

□ निर्यात विजेची टक्केवारी 58%

देशातील व राज्यातील साखरेचा जमाखर्च

अ.क्र.	तपशिल	2010-11 प्रत्यक्षात (ला. मे. ट)		2011-12 अंदाजीत (ला.मे.ट)	
		देशातील	महाराष्ट्रातील	देशातील	महाराष्ट्रातील
1	हंगाम सुरुवातीचा शिल्लक साठा	49.80	14.00	66.70	19.58
2	साखर उत्पादन	243.94	90.72	260.00	89.98
3	आयात	3.43	-	-	-
4	एकूण उपलब्धता (1+2+3)	297.17	104.72	326.70	109.56
5	नियंत्रित व खुल्या साखरेच्या मिळणा-या एकूण रिलिजेस	206.66	80.00	214.56	74.46
6	निर्यात	23.81	5.14	35.00	12.80
7	एकूण खप (5+6)	230.47	85.14	249.56	87.26
8	हंगाम अखेर शिल्लक साठा	66.70	19.58	77.14	22.30

स्थानिक व आंतरराष्ट्रीय साखरेचे दर (रु प्रति क्विंटल)

राज्यातील साखर उद्योगाकडून शासनास प्राप्त होणारा महसूल

(रक्कम रु. कोटी)

अ.क्र	तपशिल	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12
1	ऊस खरेदी कर	262.86	192.12	470.30	528.00	531.47
2	साखरेवरील अबकारी कर	613.18	310.06	455.56	622.84	606.66
3	मळीवरील अबकारी कर	230.25	120.00	161.32	210.00	228.96
4	साखर सेस	223.90	113.20	174.87	227.43	221.00
5	मुख्यमंत्री सहाय्यता निधी	15.23	8.00	12.28	16.05	15.42
	एकूण	1345.42	743.38	1274.33	1604.32	1603.51

❖ मळीपासून तयार होणाऱ्या उपपदार्थापासून मिळणारा अप्रत्यक्ष वार्षिक महसूल - अंदाजे रु. 3000 कोटी

मागील दोन वर्षात साखर कारखान्यांना देण्यात आलेले अर्थसहाय्य

अ.क्र	योजनेचे नाव	आर्थिक वर्ष (रु.कोटी)		
		10-11	11-12	12-13(तरतूद)
1	उभारणीखालील ससाकांना शासकीय भागभांडवल	3.38	0	0.21
2	उभारणीखालील ससाकांना राज्य शासनामार्फत रा.स.वि.नि कडून वितरित केलेले मुदत कर्ज	65.15	0	0
3	रस्ते विकास अनुदान	2.00	1.70	2.00
4	वसंतदादा साखर संस्था मांजरी, पुणे, अनुदान	6.14	8.03	5.00
5	अ.जा./नवबोधद अल्पभधारक शेतक-यांना ससाकांचे भाग खरेदी योजना	0.20	0.13	1.05
6	गाळपाविना शिल्लक ऊसासाठी अर्थसहाय्य	0	1.25	0
7	साखर घट उतारा व वाहतुक अनुदान	0	75.28	0
8	ऊस खरेदी कराचे बिनव्याजी कर्जात रूपांतर	3.81	0	4.00
9	सहवीज प्रकल्पांना 5% प्रमाणे शासकीय भागभांडवल	7.47	13.74	10.00
	एकूण	88.15	100.13	22.26

साखर उद्योगाकडून मिळालेला महसूल व उद्योगास शासनाने दिलेले अर्थसहाय्य

(रु.कोटी)

अ.क्र.	आर्थिक वर्ष	दिलेला महसूल	प्राप्त अर्थसहाय्य
1	2007-08	1345.42	312.04
2	2008-09	743.38	342.29
3	2009-10	1274.33	257.45
4	2010-11	1604.32	88.15
5	2011-12	1603.51	100.13

❖ मळीपासून तयार होणाऱ्या उपपदार्थापासून मिळणारा अप्रत्यक्ष वार्षिक महसूल - अंदाजे रु. 3000 कोटी

ऊस तोडणी यंत्रासाठी अनुदान

- ❑ ऊस तोडणी यंत्राच्या वापरासाठी प्रोत्साहन देण्याचे शासनाचे धोरण
- ❑ राष्ट्रीय कृषी विकास योजने (RKVY) मध्ये तरतूद
- ❑ यंत्र खरेदीसाठी 25% अनुदान
- ❑ सन 2011-12 मध्ये रु. 21.49 कोटी अनुदान वाटप
- ❑ सन 2012-13 साठी रु. 25.00 कोटीची मागणी

साखर कारखान्यांकडील शासकीय येणे बाकी

रु.कोटी

तपशिल	दि.1/4/10 अखेर येणेबाकी	दि.31/3/11 अखेर परतफेडीस पात्र	दि.31/3/11 पर्यंत प्रत्यक्ष परतफेड	दि.1/4/2011 येणेबाकी	थकबाकी
भाग भांडवल	1093.44	497.53	47.93	1018.90	449.60
शासकीय कर्जे	1104.91	772.18	204.76	1049.86	567.42
हमी शुल्क	231.42	152.09	20.79	131.30	131.30
एकूण	2429.77	1421.80	273.48	2200.06	1148.32

टीप : शासन थकहमीवरील कर्जे रु. 1961.97 कोटी (दि. 31.03.2010 अखेर) व
रु. 1718.60 कोटी (दि. 31.03.2011 अखेर) येणे बाकी.

नवीन उपक्रम

- ✓ साखर आयुक्तालयात **e-governance** प्रणालीचा वापर
- ✓ आयुक्तालयाची वेब-साईट विकसित – www.mahasugarcom.gov.in
 - साखर व राज्यातील साखर उद्योगाविषयी विस्तृत माहिती
 - साखर आयुक्तालयाची रचना व कामकाज
 - सहकारी व खाजगी साखर कारखान्यांचा संपूर्ण तपशील, पत्ता, भौगोलिक स्थान इ.
 - महत्वाचे शासकीय निर्णय, परिपत्रके, न्यायालयीन निर्णय, मार्गदर्शक तत्वे इत्यादी
 - ऊस उत्पादक तसेच कारखान्यांसदर्भातील विविध योजना
 - सदर माहिती ऊस उत्पादक, कारखाने, शासन यंत्रणा, संशोधक संस्था यांना उपयुक्त

आयुक्तालयाच्या संकेतस्थळाचे मुखपृष्ठ

www.mahasugarcom.gov.in

**SUGAR COMMISSIONERATE
MAHARASHTRA STATE,
PUNE**

महाराष्ट्र शासन

Home About Us Institutions By-Products Feedback Tenders Notice Board FAQs Important Events Contact Us

Message by Sugar Commissioner

Search Login

- Organizational Structure
- Who's Who
- Sections
- Regional Joint Directors
- GR / Circulars / Court Orders
- Telephone Directory
- Sugar Statistics Info
- Sugar Exports
- Committee Reports
- Sugar Schemes
- Sugar Release Orders
- Right to Information(RTI)
- Citizen's Charter
- Miscellaneous Info
- Disclaimer

Important Links

- Govt. Of Maharashtra
- NABARD
- Maharashtra State Co-Op. Bank
- Department of Food and Public Distribution

More

Sugar Commissionerate, Maharashtra State, Pune. A separate Directorate of sugar was created in the year 1971 in the Department of Co-operation. This office has been elevated to that of Commissionerate of Sugar in year 1991-92. This office essentially exercises the powers and performs the functions of the Registrar of sugar co-operatives in the State under The Maharashtra Co-operatives Societies Act 1960. [More](#)

Latest Updates

15th Aug, 2012 The 66th Independence Day of INDIA to be celebrated at Sakhar Sankul, Pune

India has been made Chairman of International Sugar Council
Sankul, Pune

Maps & Location

Photo Gallery

Crushing Report

Pollution Control Initiative

Sugar Information

Shri Harshwardhan Patil
Hon'ble Minister
[Message By](#)

Shri Prakash Solanke
Hon'ble State Minister

International year of Co-operatives 2012

Details of Sugar Factories

New Initiatives

Online Sugar Information System
Know More

Mantri Samitee Meeting Proceedings

Present Sugar Rates

- International
- Domestic :
NCDEX | Sakhar Sangh

Awards & Achievements

About Us | Contact Us | Sitemap

© Copyright 2012. All rights reserved, SUGAR COMMISSIONERATE MAHARASHTRA STATE, PUNE

Powered by MahaOnline

00001003

नवीन उपक्रम

- ✓ महाराष्ट्र शुगर इन्फरमेशन सिस्टीम **MSIS** चे काम प्रगतीपथावर
 - मंत्रालय, साखर आयुक्तालय, प्रादेशिक कार्यालये, साखर कारखान्यांना उपयुक्त
 - विविध प्रकारची माहिती on-line उपलब्ध होईल –
ऊस उपलब्धता, गाळप, साखर उत्पादन, साखर उतारा, सहविज, बर्गॅस, इथेनॉल इ.
 - कामकाज जलद गतीने होण्यास उपयुक्त

नवीन उपक्रम

✓ on-line sale of sugar साठी software विकसित करण्याचे

काम प्रगतीपथावर

- इंटरनेट द्वारे साखर विक्री – ई निविदा
- निविदा प्रक्रियेसाठी संकेतस्थळ तयार करणे
- साखर विक्री (लेव्ही/खुली) व साखर साठ्याची माहिती
- साखर विक्रीत पारदर्शकता

नवीन उपक्रम

- ▶ सहकारी साखर कारखान्यांना **उर्जा लेखापरिक्षण (Energy Audit) व परिव्यय लेखापरिक्षण (Cost Audit)** करून घेण्यासाठी महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम 1960 चे कलम 79 अ नुसार शासनाचे निर्देश आणि त्यानुसार लेखापरिक्षक पॅनल तयार करण्याचे काम अंतिम टप्प्यात.
- ▶ **उर्जा लेखापरिक्षण-** मोठ्या प्रमाणावर उर्जेचा वापर करत असताना उर्जेची बचत करून उत्पादन क्षमता उच्चतम राखता आल्यास कारखान्यांच्या उर्जेवरील खर्चात मोठी बचत. त्यासाठी उत्पादन प्रक्रीयेदरम्यान उर्जेची गळती आणि अनावश्यक वापर उर्जा लेखापरिक्षणातून निदर्शनास येईल
- ▶ **परिव्यय लेखापरिक्षण-** उत्पादनाचे मूल्यपरिक्षण आणि त्याचे मूल्य कमीत कमी ठेवून नफा क्षमता कशी वाढविता येईल, तसेच उत्पादन खर्चामध्ये बचत होईल यासाठी परिव्यय लेखापरिक्षण गरजेचे

पूर्व हंगामी खर्चासाठी निधी उभारणी

□ पूर्व हंगामी खर्चासाठी Revolving Fund तयार करणेसाठी रु.50

प्रति टन प्रमाणे ऊस बिलातून कपात करणेबाबत मागील मा.मंत्री
समिती सभेत ठराव

□ साखर कारखान्यांकडून अल्प प्रतिसाद

बिगर हंगामातील खर्चासाठी अल्प मुदत कर्जास शासन थकहमी

- हंगाम 2011-12 मध्ये 26 सहकारी साखर कारखान्यांना रु. 197.24 कोटी कर्जास शासनाची थकहमी.
- संपूर्ण कर्जाची कारखान्यांकडून परतफेड.
- त्यामुळे थकहमी आवाहनीत झाली नाही.

हवाई अंतर प्रमाणपत्र

- ऊस नियंत्रण आदेश 1966 (सुधारणा 2006) –
दोन साखर कारखान्यांमधील अंतर किमान 15 कि.मी.
- महाराष्ट्र शासन राजपत्र दि. 3.12.2011 नुसार किमान अंतर 25 कि.मी.

हंगाम 2011-12 ठळक वैशिष्ट्ये

अ.क्र	तपशिल	अपेक्षित	प्रत्यक्षात
1	ऊसा खालील एकूण क्षेत्र (लाख हे.)	10.43	10.22
2	ऊस गाळप (लाख मे. टन)	783.00	771.08
3	साखर उत्पादन (लाख मे. टन)	89.00	89.98
4	साखर उतारा (%)	11.30	11.67
5	गाळप घेतलेले कारखाने		
	सहकारी	121	119
	खाजगी	47	51
	एकूण	168	170

धन्यवाद